

سیلابسی کلاس

بازخوانی میراث فکری عبدالکریم سروش

ترم پاییز ۲۰۱۳

مدرس: سروش دباغ

ایمیل:

Soroush.dabbagh@gmail.com

بازخوانی میراث فکری روشنفکران معاصر ایرانی از دلمشغولی‌های جدی من در دهه گذشته بوده است. در این راستا، سال گذشته، دوره «میراث فکری شریعتی و روشنفکری ایرانی» برگزار گردید. در جلسات پیش رو، بنا دارم به بازخوانی کارنامه فکری - سیاسی عبدالکریم سروش همت گمارم؛ پس از اتمام این دوره آثار داریوش شایگان به بحث گذاشته خواهد شد. بدون تردید، عبدالکریم سروش از مهمترین روشنفکران و متفکران ایرانی پس از انقلاب ۵۷ است. در این دوره، با عنایت به آثار دین شناسانه، فلسفی، عرفانی و سیاسی سروش در سی و شش سال گذشته که از انتشار کتاب «نقدی و درآمدی بر تضاد دیالکتیکی» در سال ۵۶ آغاز شده تا مقالات «محمد(ص): راوی رؤیاهای رسولانه» تا سال ۹۲ ادامه یافته، کارنامه این روشنفکر بحث‌انگیز معاصر بررسی می شود.

کتاب «آئین در آئینه: مروری بر آراء دین شناسانه عبدالکریم سروش»، متن اصلی ده جلسه نخست این دوره است. علاوه بر این، برخی کتاب‌ها، مقالات و سخنرانی‌های عبدالکریم سروش سامان‌بخش مباحث هفت جلسه دوم خواهد بود. در هر جلسه، دو منبع تبیینی و انتقادی در قالب مقاله و یا کتاب نیز معرفی می گردد تا سروش از منظر منتقدان و مخالفانش هم ارزیابی گردد. همچنین وب سایت رسمی دکتر عبدالکریم سروش امکان دسترسی به بسیاری مقالات و منابع را برای پژوهشگران فراهم نموده است:

<http://www.dr.soroush.com/>

هفته اول: مقدمه: مروری بر زندگی فکری / سیاسی عبدالکریم سروش

هفته دوم: دین پژوهی (۱)

«علل اقبال به دعوت انبیا»

منبع:

آیین در آئینه: مروری بر آراء دین شناسانه عبدالکریم سروش / مدخل اول: صفحات ۳-۶۱

هفته سوم: دین پژوهی (۲)

«انتظارات ما از دین»

منبع:

آیین در آئینه: مروری بر آرا دین شناسانه عبدالکریم سروش / مدخل اول: صفحات ۶۱-۱۲۱

هفته چهارم: دین پژوهی (۳)

«تجربه دینی و تجربه نبوی»

منابع:

آیین در آئینه: مروری بر آرا دین شناسانه عبدالکریم سروش / مدخل دوم: صفحات ۱۲۱-۱۵۹

مقاله «طوطی و زنبور» / نوشته عبدالکریم سروش

مقاله «بشر و بشیر» / نوشته عبدالکریم سروش

مقالات «محمد(ص): راوی رؤیاهای رسولانه» / نوشته عبدالکریم سروش

مقاله «از تجربه نبوی تا رؤیای رسولانه» / نوشته: سروش دباغ

هفته پنجم: دین پژوهی (۴)

«معرفت دینی: نظریه قبض و بسط تئوریک شریعت»

منبع:

آیین در آئینه: مروری بر آرا دین شناسانه عبدالکریم سروش / مدخل سوم: ۱۵۹-۲۱۸

هفته ششم: دین پژوهی (۵)

«ادب بیرون دینی: فقه شناسی»

منبع:

آیین در آئینه: مروری بر آرا دین شناسانه عبدالکریم سروش / مدخل چهارم: صفحات ۳۴۷-۴۰۹

هفته هفتم: دین پژوهی (۶)

«ادب درون دینی: اخلاق اسلامی»

منبع:

آیین در آئینه: مروری بر آرا دین شناسانه عبدالکریم سروش / مدخل چهارم: صفحات ۲۳۹-۳۴۷

هفته هشتم: دین پژوهی (۷)

«اصناف دین و رزی؛ پلورالیسم دینی (صراط های مستقیم)»

منبع:

آیین در آئینه: مروری بر آرا دین شناسانه عبدالکریم سروش / مدخل پنجم: صفحات ۴۰۹-۴۵۹

هفته نهم: دین پژوهی (۸)

«بسط تاریخی دین»

منبع:

آیین در آئینه: مروری بر آرا دین شناسانه عبدالکریم سروش / مدخل ششم: صفحات ۴۸۹-۵۴۴

هفته دهم: سروش و فلسفه اخلاق

منابع:

عبدالکریم سروش، دانش و ارزش

عبدالکریم سروش، تفرج صنع

عبدالکریم سروش، اخلاق خدایان

هفته یازدهم: سروش و فلسفه علم و فلسفه علوم اجتماعی

منابع:

عبدالکریم سروش، علم چیست؟ فلسفه چیست؟

عبدالکریم سروش، درسهایی در فلسفه علم الاجتماع

ادوین آرتور برت، مبادی ما بعد الطبیعی علوم نوین، مقدمه و ترجمه عبدالکریم سروش

آلن راین، فلسفه علوم اجتماعی، ترجمه عبدالکریم سروش

هفته دوازدهم: سروش و میراث احیاگری و روشنفکری دینی معاصر (۱)

ابوحامد غزالی، ملامحسن فیض کاشانی، محمد شمس الدین حافظ شیرازی، سید جمال الدین اسدآبادی، محمد اقبال

لاهوری

منابع:

عبدالکریم سروش، روشنفکری، رازدانی و دینداری

عبدالکریم سروش، قصه ارباب معرفت

عبدالکریم سروش، مدارا و مدیریت

عبدالکریم سروش، بسط تجربه نبوی

عبدالکریم سروش، مجموعه سخنرانی های سلسله احیاگران

هفته سیزدهم: سروش و میراث احیاگری و روشنفکری دینی معاصر (۲)

مهدی بازرگان، مرتضی مطهری، علی شریعتی

منابع:

یادنامه استاد شهید مرتضی مطهری / زیر نظر عبدالکریم سروش

عبدالکریم سروش، فربه تر از ایدئولوژی

عبدالکریم سروش، مدارا و مدیریت

عبدالکریم سروش، از شریعتی

سروش دباغ، درباب روشنفکری دینی و اخلاق

سروش دباغ، ترنم موزون حزن

هفته چهاردهم: اندیشه سیاسی پیش از انقلاب ۵۷

«نقد مارکسیسم»

منابع:

عبدالکریم سروش، نقدی و درآمدی بر تضاد دیالکتیکی

عبدالکریم سروش، ایدئولوژی شیطانی

هفته پانزدهم: اندیشه سیاسی پس از انقلاب ۵۷ (۱)

«لیبرالیسم، دموکراسی و سکولاریسم»

منابع:

عبدالکریم سروش، فربه تر از ایدئولوژی

عبدالکریم سروش، مدارا و مدیریت

عبدالکریم سروش، سنت و سکولاریسم

هفته شانزدهم: اندیشه سیاسی پس از انقلاب ۵۷ (۲)

«لیبرالیسم، دموکراسی و سکولاریسم»

منابع:

عبدالکریم سروش، آیین شهریاری و دینداری

عبدالکریم سروش، اخلاق خدایان

عبدالکریم سروش، ادب قدرت، ادب عدالت

چندین سخنرانی درباره سکولاریسم در وب سایت رسمی عبدالکریم سروش:

www.drseroush.com

هفته هفدهم: سروش در مقام روشنفکر حوزه عمومی

«مجموعه نامه ها و مصاحبه ها»

منابع:

عبدالکریم سروش، سیاست - نامه ۱

عبدالکریم سروش، آئین شهریاری و دینداری (سیاست - نامه ۲)

عبدالکریم سروش، حکایت ها و شکایت ها (سیاست - نامه ۳)

وب سایت رسمی عبدالکریم سروش:

www.drseroush.com